

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

Euroopa ombudsman

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

It **Europos ombudsmenas**

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európsky ombudsman

Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Apžvalga

Europos ombudsmenas

2008

Mielas skaitytojau,

NORĖČIAU Jums pristatyti mūsų naują leidinį „2008 m. apžvalga“. Šiame leidinyje glaustai apibendrinama, kaip buvo išspręstos skundų pareiškėjų problemos ir kokie pagrindiniai politikos klausimai buvo nagrinėjami praėjusiais metais. Tikiuosi, kad šis leidinys padės Jums geriau suprasti ombudsmeno tarnybos darbą.

Siekis suartinti Sąjungą ir jos piliečius

Aš dažnai sakau, kad tai, kaip institucija reaguoja į skundus, geriausiai parodo, kiek ji yra palanki piliečiams. Iš visų 2008 m. baigtų bylų 36 % ginčų išsprendė arba pasiekė kompromisą pačios institucijos. Geros praktikos pavyzdžiais, kaip reaguoti į ombudsmeno iškeltus klausimus, galima laikyti aštuonias bylas. Penkios iš šių pavyzdinių bylų pristatomos sekančiuose dviejuose puslapiuose ir pažymėtos rodyklėmis. Kitos trys bylos yra susijusios su Europos Komisija (byla 2672/2008/VL), Europos Teisingumo Teismu (2448/2008/WP) ir Europos aviacijos saugos agentūra (893/2006/BU), prieš kurią iškelta byla nagrinėjama jau trečius metus.

Deja, ne visi mano tyrimai buvo sutikti palankiai. Komisija atsisakė keisti savo poziciją diskriminacijos dėl amžiaus byloje. Todėl turėjau Europos Parlamentui pateikti specialią ataskaitą, beje, ji buvo vienintelė 2008 m. Nors kritines pastabas ES institucijoms šiais metais pareiškiau tik 44 tyrimuose (2007 m. – 55 tyrimuose), tačiau tai vis dar didelis skaičius. Norėdamas padėti institucijoms ir įstaigoms gerinti savo veiklą, 2008 m. savo tinklalapyje paskelbiau dvi ataskaitas apie tolesnius institucijų veiksmus po to, kai joms 2006 m ir 2007 m. buvo pateikta kritinių ir kitokių pastabų.

Institucijų veiklos skaidrumo sergėjimas

2008 m. užbaigtas nagrinėti rekordinis bylų skaičius (355), daugelis bylų išnagrinėtos greičiau nei per metus. 2009 m. mes siekiame pagerinti savo veiklą ir bylas nagrinėti dar sparčiau. Kol kas 2008 m. dažniausiai nagrinėtas kaltinimas – skaidrumo stoka (36 % visų tyrimų). Visose tose bylose raginau ES institucijas ir įstaigas užtikrinti kiek įmanoma didesnę veiklos atvirumą. Kai kurios bylos buvo susijusios su duomenų apsaugos klausimais, kurie neišvengiamai reikalauja privatumo ir skaidrumo pusiausvyros. Dėl kelių bylų konsultavausi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, kurio patarimai buvo labai naudingi.

2008 m. skaidrumo srityje labai svarbus buvo Komisijos pasiūlymas reformuoti ES visuomenės prieigos prie dokumentų taisyklės. Aš pareiškiau savo susirūpinimą dėl tam tikrų šio pasiūlymo – kuris iš esmės yra geras – aspektų ir paraginau Parlamentą pasinaudoti savo teisės aktų leidybos galia ir užtikrinti piliečių poreikių tenkinimą. Norėdamas prisidėti prie diskusijos kartu su kolegomis iš Europos ombudsmenų tinklo atlikau valstybių narių geriausios praktikos, susijusios su visuomenės teise naudotis duomenų bazėse esančia informacija, lyginamąjį tyrimą. Šio tyrimo rezultatai įkvėpė mane parengti konkrečius pasiūlymus, susijusius su prieigos prie ES dokumentų taisyklių reforma.

Paslaugumo kultūros skatinimas

2008 m. ombudsmeno tarnyba iš viso užregistravo 3 406 skundus. Kaip visada, stengėmės užtikrinti, kad visi, kas nori pateikti skundą, žinotų apie ombudsmeno paslaugas. Pavyzdžiui, dėl verslo įmonių, NVO ir kitų organizacijų, kurios praityje ombudsmeno paslaugomis naudojos palyginti nedaug, mes savo iniciatyva paskelbėme tyrimą dėl Komisijos išmokų mokėjimo laiku, kad galėtume parodyti, ką konkrečiai galime padaryti jų labui.

Beveik 80 % užregistruotų atvejų mes galėjome padėti skundo pareiškėjams pradėdami tyrimą, perduodami skundą kompetentingai įstaigai arba patardami, kur kreiptis. Dažnai patariame kreiptis į Europos ombudsmenų tinklo narį. Tinklo regioniniai ombudsmenai lapkričio mėn. susitiko Berlyne aptarti, kaip kartu gali pagerinti piliečiams teikiamas paslaugas. Aš savo ruožtu susisiečiau su nariais ir ES institucijų bei įstaigų pareigūnais

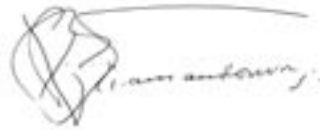
Europos ombudsmenas tiria skundus dėl netinkamo administravimo Europos Sąjungos institucijose ir įstaigose. Skundą ombudsmeniui gali pateikti bet kuris ES pilietis, gyventojas ar valstybėje narėje veikianti įmonė arba asociacija. Ombudsmenas greitai, lanksčiai ir nemokamai sprendžia su ES administravimu susijusias problemas.

Daugiau informacijos 23 oficialiomis ES kalbomis galima rasti www.ombudsman.europa.eu, kur taip pat pateikiama ir ši apžvalga, joje minimos bylos bei visa 2008 m. metinė ataskaita (anglų kalba ji bus paskelbta 2009 m. balandžio mėn., visomis oficialiomis kalbomis – 2009 m. liepos mėn.).

ir raginau juos laikytis paslaugumo piliečiams kultūros. Kalbant apie tai, verta paminėti, kad buvo pasirašytas Susitarimo memorandumas su Europos investicijų banko pirmininku ir Sąjungos agentūrų susitarimas dėl Europos tinkamo administravimo elgesio kodekso, bendraujant su piliečiais, priėmimo.

Taip pat vertėtų paminėti dar vieną svarbų 2008 m. įvykį – ombudsmeno statuto peržiūrą. Padaryta pakeitimų, kurie rodo, jog piliečiai gali visiškai pasitikėti ombudsmenu ir jo galimybėmis be jokių apribojimų nuodugniai tirti jų skundus. Džiaugiuosi, kad naudodamasis man suteiktais dar platesniais įgaliojimais ir 2009 m. galėsiu toliau dirbti Europos piliečių labui.

Strasbūras, 2009 m. sausio 31 d.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

2008 m. nagrinėtos bylos

2008 METUS ombudsmeno tyrimai buvo susiję su skaidrumo klausimais, instituciniais ir politiniais reikalais, taip pat Komisijos, kaip Sutarties sergėtojos, vaidmeniu. Tyrimai taip pat buvo susiję su viešųjų konkursų ir samdymo procedūrų problemomis, darbuotojų reikalais, ginčais dėl sutarčių ir probleminių kvietimų dalyvauti konkurse. Kai kurie pavyzdžiai pateikti toliau, įskaitant penkias iš aštuonių pavyzdinių 2008 m. bylų.

Skaidrumo stoka

→→→ **Europos personalo atrankos tarnyba** (EPSO) sutiko kandidatų prašymu atskleisti jiems atrankos procedūrose taikomus vertinimo kriterijus ir atskirus balus. Tai įvyko po to, kai ombudsmenas savo iniciatyva ėmėsi tyrimo ir vėliau pagyrė EPSO už tokio skaidraus būdo taikymą (OI/5/2005/PB).

→→→ Byloje 754/2007/BU **Europos kovos su sukčiavimu tarnyba** (OLAF) konstruktyviai reagavo į priegis prie dokumentų prašymą. Išleisdama dvi ataskaitos versijas – vieną su skundo pareiškėjo asmeniniais duomenimis ir vieną be tokių duomenų – tarnyba laikėsi ES priegis prie dokumentų taisyklių ir paslaugumo piliečiams principo.

Ombudsmenas kritikavo Europos Komisiją už tai, kad ji nesukūrė išsamaus rengiamų ir gaunamų dokumentų registro. Apie tai, kad Komisija nevykdo įsipareigojimų, ombudsmenas sužinojo iš skundą pateikusių Didžiosios Britanijos NVO „Statewatch“. Atsižvelgdamas į tai, kad toks registras turėjo būti sukurtas jau 2002 m., ombudsmenas paragino Komisiją veikti greitai, o Europos Parlamentas savo rezoliucijoje palaikė tokį ombudsmeno raginimą (3208/2006/GG).

Ginčai dėl sutarčių

→→→ Dviejose bylose dėl sutarčių Ombudsmenas pagyrė **Komisiją** už jos konstruktyvų požiūrį. Viena Italijos bendrovė pateikė skundą prieš Europos Komisiją, nes susiginčijo su ja dėl mokėjimo pagal ES projektą tiekti vandenį perkeltiems asmenims Liberijoje (byla 3490/2005/(ID)PB). Šioje byloje Komisija išsamiai ir konstruktyviai gilinosi į visą procedūrą ir netgi sutiko sumokėti jos pačios tarnybų ir skundo pareiškėjo nustatytą

pinigų sumą. Taigi Italijos bendrovė gavo daugiau kaip 100 000 EUR.

→→→ Byloje 3784/2006/FOR, kuri susijusi su Austrijos institucija, įtraukta į mokslinių tyrimų ir plėtros sutartį cheminių medžiagų inžinerijos srityje, **Komisija** sutiko sumokėti 54 000 EUR. Šioje byloje ombudsmenas prašė, kad Komisija persvarstyų savo atsisakymą išmokėti likusią pinigų sumą dėl to, kad laiku negavo galutinės išlaidų ataskaitos.

Sunkumai, susiję su skundais dėl pažeidimų

Ombudsmeno tyrimai atskleidė nemažai problemų dėl to, kaip Komisija tvarko skundus dėl pažeidimų. Byloje dėl Ispanijos teisės aktų dėl kapitalo apmokestinimo padidėjimo ombudsmenas kritikavo Komisiją, kad ji per ilgai delsė ir tinkamai neinformavo skundo pareiškėjo, kai nusprendė oficialiai pradėti pažeidimo procedūrą. Ombudsmenas

pateikė pasiūlymus, kaip Komisija galėtų patobulinti savo procedūras (3737/2006/(BM)JMA). Komisija taip pat buvo kritikuota dėl to, kad nepateikė pakankamo ir nuoseklaus paaiškinimo, kodėl ji nusprendė užbaigti bylą dėl galimo Bendrijos aplinkos apsaugos teisės pažeidimo Italijos aplinkkelio projekte (1962/2005/IP).

Kaltinimas diskriminacija dėl amžiaus priimant į darbą

Belgijos laisvai samdomas vertėjas žodžiu, kurį institucijos tam tikriems posėdžiams samdė 35 metus, pasiskundė ombudsmenui, kad sulaukęs 65 metų nebegavo darbo pasiūlymų. Ombudsmenas patvirtino, kad tai buvo diskriminacijos dėl amžiaus atvejis. Į tai reaguodamas, Parlamentas pakeitė savo praktiką (186/2005/ELB). Kita vertus, Komisija nepajėgė tinkamai pagrįsti, kodėl jos požiūris į vyresnius kaip 65 metų laisvai samdomus vertėjus žodžiu yra kitoks, ir atsisakė keisti savo praktiką. Kadangi ši byla išklė svarbų princi-

pinį klausimą, ombudsmenas nusiuntė Parlamentui specialią ataskaitą (185/2005/ELB).

→→→ Byloje, kurioje **Taryba** kaltinama diskriminacija dėl amžiaus, ombudsmenas nenustatė diskriminacijos. Tačiau Taryba sutiko *ex gratia* sumokėti 1 000 EUR, nes pripažino skundo pareiškėjo patirtą nepatogumą ir stresą. Taryba pirma pasiūlė skundo pareiškėjui vienu metų sutartį, bet supratusi, kad per tą laikotarpį skundo pateikėjui sukaks 65 metai, pakeitė sąlygas (1162/2007/FOR).

Skundų ir tyrimų skaičius

PER 2008 METUS ombudsmenas užregistravo 3 406 skundus (palyginti su 3 211 skundų 2007 m.) ir pradėjo 296 tyrimus (palyginti su 309 tyrimais 2007 m.). Ombudsmenas per metus užbaigė 355 tyrimus (2007 m. užbaigė 348 tyrimus). Iš viso ombudsmenas išnagrinėjo 7 700 skundų ir prašymų suteikti informacijos.

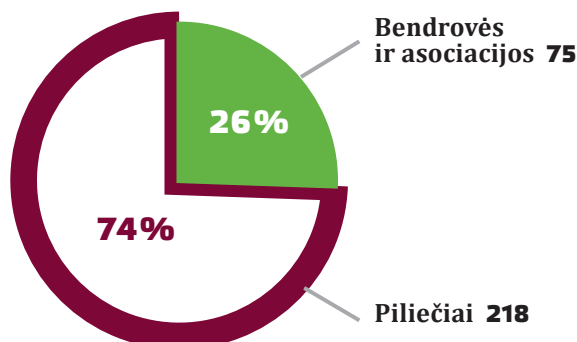
Kokių veiksmų ėmėsi ombudsmenas?

Beveik 80 % nagrinėtų atvejų (2 643 bylos) ombudsmenas galėjo padėti skundo pareiškėjams pradėdamas tyrimą, perduodamas skundą kompetentingai įstaigai ar patardamas, kur kreiptis.

PASTABA. Kai kuriais atvejais skundo pareiškėjui duotas patarimas, todėl procentinė dalis yra didesnė nei 100 %

Kalbant apie nukreipimus arba patarimus, 55 % skundų pareiškėjų buvo nukreipti į Europos ombudsmenų tinklo narį, t. y. nacionalinį arba regioninį ombudsmeną valstybėse narėse arba į Europos Parlamento peticijų komitetą. Europos Komisija turėjo perimti 17 % skundų, 36 % skundų pareiškėjų patarta susisiekti su kitomis įstaigomis, pvz., SOLVIT, kurios nagrinėja skundus, kylančius dėl to, kad valdžios institucijos neteisingai taiko vidaus rinkos teisę.

Skundų, dėl kurių pradėti tyrimai, pareiškėjai

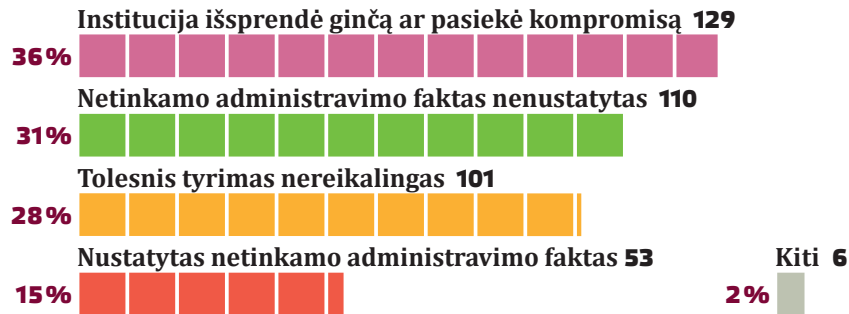

Kokie atliktų tyrimų rezultatai?

2008 m. užbaigtos 129 bylos. Teigiamų rezultatų pasiekta, kai institucijos pačios išsprendė ginčą arba pasiekė kompromisą. 110 bylų atveju kaltinimai netinkamu administravimu buvo nepatvirtinti. Ombudsmenas pateikė pastabų 41 byloje, taip siekdamas pagerinti padėtį ateityje. Netinkamas administravimas nustatytas 53 bylose: aštuoniose bylose susijusi institucija sutiko su rekomendacijos projektu, vienoje prirėikė specialios ataskaitos Europos Parlamentui, o 44 užbaigtos pateikus kritinių pastabų.

 = 10 bylos

PASTABA. Kai kuriais atvejais tyrimai užbaigti išnagrinėjus dvi ir daugiau skundo pateikimo priežasčių, todėl bendra procentinė dalis didesnė nei 100 %

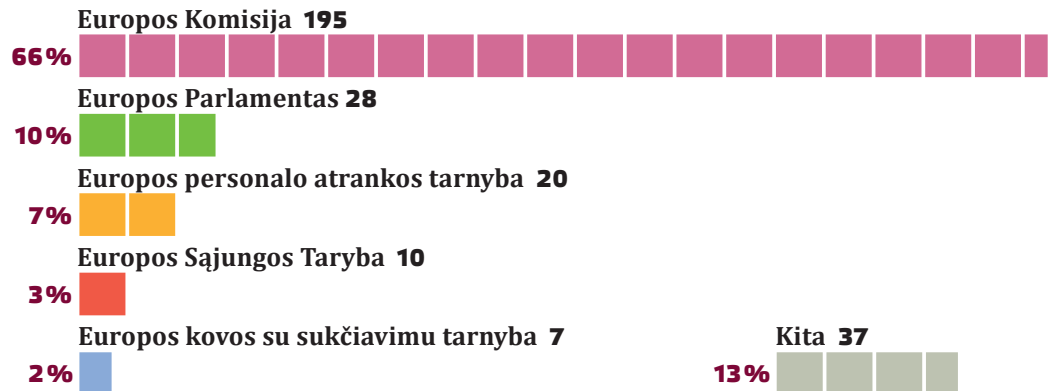

Kuriose institucijose ir įstaigose atlikti tyrimai?

Didžioji dalis 2008 m. pradėtų tyrimų (66 %) buvo susiję su Europos Komisija. Kadangi Komisija yra pagrindinė Bendrijos institucija, priimanti tiesioginį poveikį piliečiams turinčius sprendimus, todėl ji ir yra pagrindinis piliečių skundų objektas.

 = 10 bylos

PASTABA. Vienoje byloje tas pats tyrimas buvo susijęs su dviem institucijomis, todėl bendra procentinė dalis yra didesnė nei 100 %

Dėl kokios rūšies netinkamo administravimo pateikiami skundai?

Netinkamas administravimas nustatomas tada, kai institucija veikia nepaisydama įstatymų, nesilaiko gero administravimo principų ar pažeidžia pagrindines teises. Dažniausias kaltinimas netinkamu administravimu, kurį 2008 m. nagrinėjo ombudsmenas – skaidrumo stoka (36 % pradėtų tyrimų).

 = 10 bylos

PASTABA. Kai kuriose bylose tame pačiame tyrime nagrinėtos dvi ar daugiau netinkamo administravimo rūšių, todėl bendra procentinė dalis didesnė nei 100 %

